

מש"כ ידידי שליט"א בהמאור במאמר ארוך ונחמד, ועור"ך בזמנו בא, לזרר ענין למוד שפת עבר, אשר חדשים מקרוב באו לשנות לשונינו הק' ללשון לעג, שאין לו שום שייכות ואחיזה ללה"ק, ואמרתיו לזא באיזה הערות והארות על מאמרו.

הנה ע"ד קושית כ"ק אדמו"ר עט"ר מקאטמאר שליט"א (ז"ע) בשינוי הלשונות, בספרי פ' עקב עה"כ ודברת צם, שאזיו מדבר עמו בלה"ק ומלמדו תורה, ובמספתא חגיגה כ', מלמדו שמע ותורה ולה"ק, נראה לומר, עפ"י מש"כ בספרי פ' ברכה, ה' מסיני בא וכו' כשנגלה המקום ליתן תורה לישראל לא בל' אחת נגלה אלא בד' לשונות, עברי יון ערבי וארמי, ויליף שם כלהו מקרא (ועיין במס' ב"ק דף פ"ג) שלשון פרסי ג"כ בכלל ארמי הוא עיי"ש), וכמו שדרשו חז"ל עה"כ יפת אלקים ליפת וכו' שלשנו של יפת יהי' לו שכונה באהלי שם, וזהו תרגום, עיין במד"ר פ' נח פי"ג עיי"ש.

והררו לנו חז"ל שאף שהתורה נתנה בכל ד' הלשונות הנ"ל, עכ"ז עיקר מצות לה"ק אצל עסק התורה, והבן.

ומה מאד יובנו בזה דברי הירושלמי בסוכה פ"ג הי"ב, שחייב ללמדו לשון תורה שנכתבה בה, והמסורה לנו ממרע"ה, דהיינו בלה"ק, וכמו שפירש שם הק"ע, ולא בשאר הלשונות שנגלה בהם הקב"ה, וכנ"ל.

ובפרט יובנו לנו דברי חז"ל על בורין, בעיקבתא דמשיחא דחולפה יסגי, בלוק העמים הללו, שכל מורה ומחנך כותב תורה לעצמו, לחנך בה את התלמידים, ומשנה את לשונה של תורה"ק ללשונו הוא, בשם "ספורי המקרא" וכדומה, ולימוד "מקרא" כזה בודאי שאינו עולה ללמוד תורה, אדרבה, עלול להכניס בלב התלמידים מינות וכפירה ר"ל, כי ענבינו ענבי רוש, ע"כ אשכלות מרורות למו בעוה"ר, וע"כ הזהירו לנו חז"ל ברוח קדשם, שמלמדו לשון תורה דייקא, ולא בל' אחר, וכמה"כ תורה כה לנו משה וכו' וסמך לסיפא דקרא שלפניו

נקט ל' הנשאל, שהאיסור קאי על הענין, ואפי' ל"ה בה שואל אלא שאותו ענין הי' לפני חכם אחד ואסר, שוב אין להביא אותו ענין לפני חכם אחר שיתירו עיי"ש, וכבר כ' כזה בתשו' הרדצ"ו (סי' סס"ב) ויש עוד לעיין בזה בתשו' פנים מאירות (ח"א סי' ב') והגאון מהר"י ענגל ז"ל האריך בענין זה בס' בית האור (ח"א כלל כ') עיי"ש.

ובן מש"כ בסוף התשובה דענינים אלו ל"ש לומר שלא להוציא לעז על הראשונים כמ"ש הרבנים המתירים בס' משנית מלחמות, כמדומני שכהדר"ג ידידי שליט"א כבר האריך בזה בספריו הקודמים, ועיי' תשו' נוב"י תנינא (חיו"ד סי' קל"ט) שהעלה דמוטב להוציא קצת לעז (וכמ"ש גם גס ק"ז זל"ל בתשובתו זו שלא ירבו לגזם את האיסור שבעל את הנדה ר"ל וכדומה) על הראשונים מלהכשילם בעתיד וכ"כ בתשו' ערוגת הנשם (חיו"ד סי' ר"י) דאין לחוש על הוצאת לעז בזה עיי"ש.

וכל מן דין הבן ונכרך בצרכת הדיוט, שיליח בכל מעשיו לזכות את ישראל בספריו היקרים עוד רבות בשנים מתוך צריאת הגוף. **כעתירת ידידו הדוש"ת מלונ"ח.**

הק' אברהם מאיר איזראעל
אבד"ק הוניאד

סימן ב

בענין לשון עברית המחודשת

א' לסי' כי ברך אברכך שנת חשי"ט לפ"ק.

החזה"ש וכט"ס לכ' ידידי הרב הגאון המפורסם וכו' מוה"ר מאיר אמסל שליט"א, עורך "המאור" פה ברוקלין תצ"ו.

אחדשה"ט ושתוה"ר כיאות, הן ראיתי

להעיר בקן קולמוסי בענין מה שנדברנו אהמול
 במה שניין הגאון רעק"א ז"ל בגליון הש"ס שלו
 במס' ברכות דף כ"ה ע"ב וש"י ד"ה מאן
 שמעית לי וכו' לא ידעתי היכן הוא, והביא
 הרבה מקומות ברש"י ל שכ' כן, ואני אמרתי לו
 דהאי תנא תנא ושייר, וכבודו נ"י התפלא ע"ז,
 וע"כ אמרתי לניין למעכ"ת ידידי נ"י אותן
 המקומות שהשמיט הגרעק"א ז"ל, ואלו הן מס'
 שבת דף פ"ט ע"ב ד"ה שפרו ורבו וכו' ולא
 ידענא היכן רמיזא, ושם דף ק"ו ע"ב ד"ה
 ורימנהו וכו' לא ידענא מאי ילא די הקריעה
 וכו', ושם דם ק"ו ע"א ד"ה מתני' ר"י וכו' ולא
 איתפרש היכא וכו', מס' עירובין דף ז"ח ע"א
 ד"ה תוך ד"א וכו' ולא ידענא היכא הוא וכו',
 מס' סוטה דף י' ע"א ד"ה נדקי' וכו' לא ידענא
 מנ"ל וכו', ומאבעי לי היכא איתמר דר"ל וכו',
 מס' סנהדרין דף ז"ט ע"ב ד"ה יצרוחי וכו' ולא
 איתפרש מאי הוא, ושם דף ק"ג ע"א ד"ה לא
 יריחו וכו' ולא איתפרש הא מנא לן. מס' שבעות
 דף ט"ז ע"א ד"ה וקידשום וכו' לא פירש לן
 במה מקודשים ערי א"י. מס' נדה דף ל"א ד"ה
 קשה וכו' לא ידענא למאי. הרי יא' מקומות שלא
 ניין הגרעק"א ז"ל בדבריו, ובמה שניין שם
 בדבריו דברי הרשב"ם במס' ע"פ דף קט"ז
 ע"ב, הי' לו לניין גם דברי החוס' במס' ע"ז דף
 מ"ד ע"א ד"ה והאמר וכו' ולא נתפרש היכא
 וכו', ובס' יד מלאכי מערכת וא"ו אות רמ"ו
 הראה מקום לדברי רבותינו המפורשים
 הקדמונים ז"ל הר"ן רשב"א וריטב"א שכ' כן
 בדבריהם בכמה מקומות עיי"ש. ויעיי' עוד בס'
 חוט השני להגאון בעל חו"י ז"ל סי' י"ט, כ',
 כ"ג, שקדמו בנין זה להגאון רעק"א ז"ל כל
 אותן המקומות שכ' רש"י ל כנ"ל ונתפרשו
 בחוס' עיי"ש.

וראיתי מש"כ שם בחוט השני ס' כ' [הוצאו
 דבריו ביד מלאכי מערכת א' אות ל"א] דלשון
 אישמיתתי הוא לשון נקי' ודרך כבוד לומר
 לפני שעה נשמט ממנו הדבר ההוא, כי השכחה
 הוא מטבע האדם, והביא רא'י מהא דמס'
 זבחים דף נ"ט ע"א אמר רב מקרא הוא
 ושכחנהו וכו' וא"ר כהנא היינו מקרא
 דאיטעמיט לרב וכו', והגאון חיד"א ז"ל בשה"ג

ישא מדברותיך תורה לזה לנו משה, שידבר עמו
 וילמדו בלשוננו של מרע"ה וח"ו שלא ישנה
 וכנ"ל.

ועיי'ן בס' רחמי האב אהת ל"ג שאף מי
 שאינו מבין ואינו משיג למוד התורה, עכ"ז
 ילמוד בכ"י, אף שאינו מבין מה שאומר, כי
 לשונה של תורה"ק מסוגל לנפש.

והנה אף אם נאמר שלמוד לשה"ק היתה
 חביבה לפני המקום ב"ה (וכדברי הרמב"ם ז"ל
 בפירוש המשניות ריש פ"ב דאבות) עכ"ז לא
 היתה חביבה ביותר בהקמת מצבה בימי האבות,
 ואח"כ נעשו שנוי בעיניו מאחר שנעשה חוק
 לעכו"ם, וכדאי' בספרי פ' קדושים, וידוע
 שהגאון ר' יהושע כ"ץ ראפאפארט האבד"ק
 ווערפעלעט, שאל למורו הק' בעל החת"ס
 ז"ל, אם יעסוק בחכמת הדקדוק, והשיב לו
 בדברי הספרי הנ"ל, שהיות ארשעים והכופרים
 לקחו להם חכמה נפלאה זו לתפארת, מהראוי
 שכל ירא ה' ירחיק אותה ממנו, ע"כ.

ואם בחכמה כזו נאמר כן, מכש"כ שרריך
 להתרחק מלמוד שפה העברית החדשה, שאין
 לה שום שייכות ללשונינו הקדושה, וכמו
 שהאריך בזה כ"ק מרן עט"ר שליט"א בתשובתו
 הנזכרת.

ידידו הדוש"ת.

הק' אברהם מאיר איזראעל

אבד"ק הוניאד

סימן ג

בענין ל' רשיז"ל בכ"מ בש"ס לא

ידענא או לא איתפריש לי

ב"ה, ג' לס' ואשר הוא עושה ה'

מצליח בידו תשל"ב לפ"ק.

יש"ר וכט"ס לכ' ידידי הרבני

הגדול בתורה וביראה, צנא מלא

ספרא, זי"ר יפ"ת וכו' מוה"ר גרשון

גאטעסמאן נ"י.

אחדשה"ט ושהו"ר כיאות, הנני בזה